บทที่ 3
การศึกษาปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของ บริษัท เอนรอน จำกัด ตาม มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

ความเป็นมาของปัญหาวิธีการบัญชี ของบริษัท เอนรอน จำกัด

บริษัทเอนรอน จำกัด จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1985 และล้มละลาย ในปี ค.ศ. 2000 รวมเวลา 15 ปี เป็นช่วงเวลาที่บริษัทรุ่งโรจน์สุงสูดและดิ่งลงต่ำสุด บริษัท เอนรอน จำกัดเป็นบริษัทที่ทำธุรกิจด้านพลังงานที่เกี่ยวกับการส่งท่อแก๊สให้กับกิจการสาธารณูปโภคหรือธุรกิจอื่น ๆ ในตลาด บริษัท เอนรอน จำกัด เป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดเป็นลำดับที่ 7 ของสหรัฐอเมริกา ใหญ่ที่สุดเป็นลำดับที่ 16 ของโลก และเติบโตเร็วเป็นอันดับที่ 31 จนได้รับการยกย่องอย่างมากในระดับโลก ราคาหุ้นมีมูลค่าสูงสุดจากระดับ 20 เหรียญต่อหุ้นเป็น 90 เหรียญต่อหุ้น(17 ธ.ค.2543) ก่อนที่จะล้มละลาย ราคาหุ้นเหลือเพียง 1.01 เหรียญต่อหุ้น(5 ธ.ค.2544) สุดท้ายเหลือ 0.15 เหรียญ และต้องขอความคุ้มครองจากศาล

ปัญหาวิธีการทางบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด ที่เป็นสาเหตุให้บริษัทต้องแก้ไขงบการเงินย้อนหลัง และเป็นสาเหตุต่อเนื่องที่ทำให้บริษัทล้มละลายในครั้งนี้ เนื่องจากการที่สถาบันการเงินและนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในงบการเงินของบริษัท เพราะการขาดความเคารพต่อสมมติฐานทางการบัญชีที่ว่า "เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ(substance over form)" ตามแม่บทการบัญชี หรือ การที่ข้อมูลต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจมิใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว จากรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท เอนรอน จำกัด (Investigation Report) ที่คณะกรรมการของบริษัทตั้งขึ้น โดยมี Professor William Powers, Jr. คณะบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยTexas เป็นประธาน ได้รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท เอนรอน จำกัดที่ใช้วิธีการทางบัญชีที่ไม่ถูกต้อง และเป็นผลกระทบต่อกำไรที่เกิดขึ้น โดยจะแยกพิจารณาวิธีการทางบัญชีที่เป็นปัญหา เป็น 3 เรื่องคือ[1]

1. การจัดการทางการเงินนอกงบดุล (off – balance-sheet financing)
2. วิธีปฏิบัติทางการเงินการบัญชี(financial accounting practices)
3. การเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี (accounting disclosures)

---

[1] Rick Hayes and C. Richard Baker "Reflecting form over substance : The case of Enron corp", U.S.A, 2002.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การศึกษาปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ครั้งนี้จะนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกาโดยจะเปรียบเทียบถึงวิธีการบัญชีที่บริษัทเอนรอน จำกัด ใช้ไม่ถูกต้องในทางเนื้อหาความเป็นจริงที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด ดังนี้

1. การจัดการทางการเงินนอกงบดุล(OFF-BALANCE-SHEET FINANCING)

ปัญหาวิธีการทางบัญชีที่บริษัท เอนรอน จำกัด สร้างขึ้นก็เนื่องจากการทุจริตและคอรัปชั่นของผู้บริหารที่ใช้วิธีการทางบัญชีตกแต่งงบการเงิน รวมทั้งการเปิดบริษัทย่อยที่เป็นหุ้นส่วน แล้วไม่นำมาจัดทำงบการเงินรวมในครั้งนี้เรียกว่า เป็นการทำรายการนอกงบดุล(Off-balance-sheet items) ซึ่งเกิดจากรายการนอกงบดุลกับหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง(off–balance sheet partnership)ของบริษัทเอนรอน จำกัด คือ การที่บริษัทไม่นำเอาบริษัทย่อยที่สำคัญ 3 แห่ง ได้แก่ (1) Chewco Investments, L.P. (Chewco) (2) LJM Cayman L.P.(LJM1) และ (3) LJM2 Co-Investment, L.P. (LJM2) ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ ที่เรียกว่า Special Purpose Entity (SPE) มารวมไว้ในงบการเงินรวม บริษัท เอนรอน จำกัด สำคัญผิดเข้าใจว่าเป็นอิสระจากบริษัท โดยใช้หลักรูปแบบสำคัญกว่าเนื้อหา(form over substance) โดยจัดตั้ง SPE ให้เป็นลักษณะของกิจการร่วมทุนและมีเงินลงทุนโดยการถือหุ้นในSPE ไม่ถึงร้อยละ 50 เพื่อสามารถบันทึกเงินลงทุนด้วยวิธีส่วนได้เสีย(equity method) จึงไม่ต้องนำ SPE ทั้ง 3 แห่งมารวมในงบการเงินของบริษัทเอนรอน จำกัด ซึ่งก่อนหน้านั้น ในเดือนพฤศจิกายน ของปี 2001 บริษัทได้ขอยื่นงบการเงินที่มีการแก้ไขใหม่ระหว่างปี 1997 ถึงไตรมาสที่ 2 ของปี 2001 ต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา (SEC) อันมีสาเหตุมาจากงบการเงินที่ได้เคยรายงานไว้เดิมมีข้อผิดพลาดอย่างมีนัยสำคัญทำให้กำไรของบริษัทเอนรอน จำกัด ในช่วงเวลาดังกล่าวสูงกว่าที่ควรจะเป็น

การแก้ไขงบการเงิน ในวันที่ 16 ตุลาคม ปี 2001 บริษัท เอนรอน จำกัดประกาศผลการดำเนินงานประจำไตรมาสที่ 3 ของปี ว่ามีผลขาดทุน 618 ล้านเหรียญ หลังจากนั้นทาง SEC ได้ขอให้บริษัทชี้แจงการรายงานข้อมูลดังกล่าว ต่อมาในวันที่ 8 พฤศจิกายน ปีเดียวกันนั้นบริษัทเอนรอน จำกัดได้ยื่นขอปรับงบการเงินย้อนหลังสำหรับช่วงปี 1997 –ไตรมาสที่ 3 ปี 2001 โดยผลของการปรับงบการเงินสามารถสรุปได้จากตารางที่ 1 ข้างล่างนี้

จะเห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าวบริษัท เอนรอน จำกัด รายงานกำไรสุทธิไว้เดิม 2,891 (105+703+893+979+425+404-618) ล้านเหรียญ แต่หลังจากแก้ไขใหม่กำไรสุทธิเหลือเพียง 2,305 (9+590+643+847+442+409-635)ล้านเหรียญ ซึ่งลดลงประมาณร้อยละ 20 หรือ ประมาณ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

586 (2,891-2,605) ล้านเหรียญ[2] สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้น ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2001 หลังจากแก้ไขแล้วลดลงจากที่รายงานไว้เดิมประมาณร้อยละ 8 ทำให้ต้องรับผิดชอบต่อภาระหนี้สินของหุ้นส่วนต่าง ๆ ถึง 3 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ตารางที่ 1

ผลของการปรับงบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

ระหว่างปี ค.ศ.1997 - ไตรมาสที่ 3 ค.ศ. 2001

					หน่วย ล้านเหรียญสหรัฐ			
	1997	1998	1999	2000	Q1. 2001	Q2. 2001	Q3. 2002	รวม
กำไรสุทธิตามที่รายงานไว้เดิม	105	703	893	979	425	404	-618	**2,891**
กำไรสุทธิหลังการปรับใหม่	9	590	643	847	442	409	-635	**2,305**
สินทรัพย์ตามที่รายงานไว้เดิม	22,552	29,350	33,381	65,503	67,260	63,392		
สินทรัพย์หลังการปรับใหม่	22,920	29,423	33,199	64,775	65,011	62,639	61,177*	
หนี้สินตามที่รายงานไว้เดิม	6,254	7,357	8,152	10,229	11,922	12,812		
หนี้สินหลังการปรับใหม่	6,965	7,918	8,837	10,857	11,922	12,812	12,978*	
ส่วนของผู้ถือหุ้นตามที่รายงานไว้เดิม	5,618	7,048	9,570	11,470	11,727	11,740		
ส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการปรับใหม่	5,305	6,600	8,736	10,306	10,501	10,811	9,491*	

*ประมาณการ

แหล่งที่มา : อังครัตน์ เพรียบจริยวัฒน์, "ปัญหาวิธีการทางบัญชีกับการล้มละลายของเอนรอน", วารสารนักบัญชี (ธันวาคม-มีนาคม 2545) : 29.

Professor William Powers, Jr. ได้ให้ข่าวแถลงการณ์ถึงรายงานการเงินที่เรียกว่า "Powers Report" ของ The Board of Director of Enron Corp. ซึ่งเป็นคณะผู้บริหารของบริษัท

[2] อังครัตน์ เพรียบจริยวัฒน์, "ปัญหาวิธีการทางบัญชีกับการล้มละลายของเอนรอน", วารสารนักบัญชี (ธันวาคม-มีนาคม 2545) : 29.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เอนรอน จำกัด ในส่วนของ Enron's footnote เกี่ยวกับการจัดการทางการเงินนอกงบดุล(Off-balance-sheet financing) ว่าคณะกรรมการ ฯ ดังกล่าวไม่ได้ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการปฏิบัติตามระบบการกำกับดูแลและการควบคุมรายการค้าที่เกิดขึ้น ดังนั้นรายงานทางการเงินที่เกิดขึ้นจึงดูคลุมเครือ และไม่มีความสมบูรณ์ชัดเจน สาระสำคัญได้ถูกละเลย ไม่เปิดเผยเกี่ยวกับรายการนอกงบดุลระหว่างบริษัทเอนรอน จำกัด และหุ้นส่วน[3]

นอกจากนี้ U.S Senator Peter Fitzgerald วุฒิสมาชิกของ The US Senate Commerce Committee ได้ให้ข่าวแถลงการณ์ในหนังสือพิมพ์ Business Week ฉบับเดือนเมษายน ค.ศ. 2002 ว่าบริษัท เอนรอน จำกัดไม่มีเป้าหมายชัดเจนนอกจากการสร้างรายได้ ซึ่งรายได้ 72 % ของบริษัทมาจากรายการนอกงบดุล ที่ได้มาจาก SPE ซึ่งเป็นเรื่องแต่งขึ้นทั้งสิ้น.[4]

ปัญหาวิธีการทางบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด ในเรื่องของการจัดการทางการเงินนอกงบดุลกับบริษัทย่อยทั้ง 3 แห่ง แบ่งเป็นปัญหาได้ดังนี้

1.1 อำนาจการควบคุม

ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการควบคุมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจว่าจะรวมหรือไม่รวม บริษัทย่อยซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ ที่เรียกว่า Special Purpose Entity (SPE) ไว้ในงบการเงินรวมของบริษัทใหญ่ และเมื่อใดบริษัทใหญ่จึงจะต้องทำงบการเงินรวม และจะต้องจัดทำขึ้นด้วยวิธีการอย่างไร มาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา (SFAS) ไม่ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของ SPE ไว้อย่างชัดเจน แต่ทาง Financial Accounting Standard Board (FASB) ใช้หลักการของหน่วยงานที่กิจกรรม และอำนาจถูกจำกัดอย่างมีนัยสำคัญตามข้อตกลงในสัญญาการจัดตั้ง โดย SPE อาจอยู่ในรูปแบบใดแบบหนึ่งตามกฎหมาย เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือ กองทุน ซึ่งมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No. 94 เรื่อง Consolidation of All Majority-Owned Subsidiaries ได้ให้ความหมายของ "บริษัทย่อย" ว่าเป็นกิจการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของกิจการอื่นซึ่งเป็นบริษัทใหญ่ มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No. 94 ได้ให้ความหมายของการควบคุม คือ การถือหุ้น(การลงทุน)ที่มีสิทธิออกเสียงเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทั้งสิ้น สำหรับการตัดสินใจว่าจะรวมหรือไม่รวม SPE ไว้ในงบการเงินรวมตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No. 94 จะมาจากหลักการของ ARB No.51 (1959) ซึ่งกำหนดว่า กิจการควรต้องจัดทำงบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

---

[3] Powers, W.C., Troubh, R.S. & Winokur, H.S., Report of Investigation by the Special Investigative Committee of the Board of Directors of Enron Corp. (Houston, TX:Enron Corp., 2002).

[4] Cohn, L., "Peter Fitzgerald's Different Drummer", Business Week, April 22, 2002, p. 91.

การเงินรวมเมื่อบริษัทหนึ่งในกลุ่มไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีอำนาจในการควบคุมส่วนได้เสียทางการเงินของกิจการอื่นในกลุ่ม

จะเห็นว่าแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No. 94 และ ARB No.51 ได้กำหนดขอบเขตของการควบคุมในเรื่องเกี่ยวกับเปอร์เซ็นต์ของการถือหุ้น ดังนั้น จากการที่บริษัท เอนรอน จำกัด จัดตั้ง SPE ให้มีรูปแบบการลงทุนโดยถือหุ้นไม่ถึงร้อยละ 50 จึงไม่สามารถนำมาตรฐานการบัญชีนี้มาปฏิบัติได้โดยตรง

1.2 เงินลงทุนใน SPE ที่มาจากบุคคลภายนอก

ประเด็นปัญหา คือ งบการเงินของกิจการเฉพาะกิจ (SPE) ที่บริษัทใหญ่จัดตั้งขึ้น ต้องนำมารวมในงบการเงินกับบริษัทใหญ่หรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อบริษัทใหญ่มิได้ถือหุ้นหรือมิได้มีส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของในกิจการเฉพาะกิจหรือการที่บริษัทใหญ่ถือหุ้น(ลงทุน)ไม่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทั้งสิ้นใน SPE

สำหรับบริษัทเอนรอน จำกัดได้จัดตั้งกิจการเฉพาะกิจ(SPE) ทั้ง 3 แห่ง โดยใช้รูปแบบสำคัญกว่าเนื้อหา จากการสร้างโครงสร้าง SPE ให้มีการถือหุ้น(การลงทุน)ที่มีสิทธิออกเสียงไม่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทั้งสิ้น แต่โดยเนื้อหาความเป็นจริง บริษัท เอนรอน จำกัดมีเงินลงทุนและเงินค้ำประกันทางอ้อมใน SPE เกินกว่าร้อยละ 50

เมื่อไม่สามารถนำมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No.94 เรื่อง งบการเงินรวมมาปฏิบัติได้โดยตรง ฉบับตีความตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา(SFAS)ที่ EITE 90-15 เรื่อง Transaction involving SPE (Special Purpose Entity) จึงเกิดขึ้น เนื้อหาใจความเกี่ยวข้องกับสัญญาระยะยาว(Leases)ที่ผู้เช่าไปจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพื่อทำธุรกิจการให้เช่าสินทรัพย์(ผู้ให้เช่า)จากนั้นผู้เช่าจะไปเช่าสินทรัพย์จากนิติบุคคลเฉพาะกิจที่ตนเองมีส่วนจัดตั้ง ประเด็นปัญหาคือ เมื่อใด “ผู้เช่า” จึงจะต้องนำงบการเงินของ “ผู้ให้เช่า” มาจัดทำงบการเงินรวม หาก “ผู้เช่า” นำเงินมาลงทุนในนิติบุคคลเฉพาะกิจ(ที่ทำหน้าที่เป็น “ผู้ให้เช่า”) ไม่ถึงร้อยละ 50 (ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No.94 ซึ่งเป็นข้อกำหนดให้ “ผู้เช่า” ต้องนำงบการเงินของ “ผู้ให้เช่า” มาจัดทำงบการเงินรวม ถ้ามีการถือหุ้น(การลงทุน)ที่มีสิทธิออกเสียงเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทั้งสิ้น) และ “ผู้เช่า” มักเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ให้กับ “ผู้ให้เช่า” ดังนั้น มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา EITF 90-15 จึงได้ออกมาโดยมีเงื่อนไขที่ไม่ต้องรวมงบการเงินของกิจการเฉพาะกิจเข้าไว้ในงบการเงินรวม หรือโดย “ผู้เช่า” ไม่ต้องนำงบการเงินของ “ผู้ให้เช่า” มาจัดทำงบการเงินรวม ถ้า “ผู้ให้เช่า” มีเงินลงทุนที่มาจากบุคคลภายนอก (ที่ไม่เกี่ยวกับ “ผู้เช่า”) เป็นจำนวนร้อยละ 3 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของ“ผู้ให้เช่า”

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วิธีการบันทึกบัญชีที่บริษัท เอนรอน จำกัด ได้สร้าง SPE เป็นหุ้นส่วน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตกแต่งตัวเลขสร้างรายได้และสามารถโยกย้ายหนี้สินออกจากงบการเงิน ก็โดยการที่บริษัท เอนรอน จำกัด หาผู้ลงทุนภายนอกที่ยินดีทำข้อตกลงที่ทำให้บริษัท เอนรอน จำกัด ไม่ต้องบันทึกหนี้สิน มาลงทุนเพื่อแลกกับผลตอบแทนจากการทำสัญญาดังกล่าว เนื่องจากเหตุผลที่ว่าบริษัท เอนรอน จำกัด ไม่ต้องการให้มีการลงทุนใน 2 ลักษณะไว้ในงบการเงินคือ

1. การลงทุนโดยการถือหุ้น(ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50) ทำให้บริษัท เอนรอน จำกัด ต้องรวมงบการเงินของบริษัทย่อยที่มีผลประกอบการไม่ดี หรือหนี้สินจำนวนมากไว้ในงบการเงิน

2. การลงทุนอื่น ที่จำนวนไม่มากพอที่จะทำให้บริษัท เอนรอน จำกัด ต้องนำมาทำงบการเงินรวม(ถือหุ้นไม่ถึงร้อยละ 50) บริษัทต้องแสดงเงินลงทุนด้วยมูลค่ายุติธรรม ทำให้งบกำไรขาดทุนของบริษัทมีความผันผวน

ดังนั้นบริษัท เอนรอน จำกัด จึงจัดตั้ง SPE เพื่อโอนหนี้สินออกจากงบการเงิน หรือเพื่อประกันความเสี่ยงในความผันผวนทางราคา กิจการเฉพาะกิจที่บริษัทตั้งขึ้นนี้ มีประมาณกว่า 3,500 แห่ง เช่น Marlin, Rawhide, Braveheart, และ Raptor เป็นต้น แต่ที่บริษัท เอนรอน จำกัด ไม่ได้รวมไว้ในงบการเงินรวม และเป็นสาเหตุให้บริษัทต้องแก้ไขงบการเงินย้อนหลัง มี 3 แห่งดังที่กล่าวมาแล้วที่ผิดเงื่อนไขร้อยละ 3 โดยไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา EITF 90-15 (ดูภาคผนวก ก ลำดับเหตุการณ์ของบริษัทเอนรอน)

การจัดการทางการเงินนอกงบดุลของบริษัท เอนรอน จำกัด ที่เกี่ยวกับ SPE คือ การที่บริษัทจัดตั้ง Chewco ขึ้นมา เพื่อมาซื้อส่วนได้เสียแทน CalPERS ใน JEDI แต่การจัดตั้ง Chewco ที่มาจากบุคคลภายนอก(นาย Kopper)เข้ามาลงทุนใน SPE ไม่ถึงร้อยละ 3 ที่เหลือมาจากเงินลงทุนทางอ้อม(JEDI)และเงินค้ำประกันเงินกู้ยืมของบริษัท เอนรอน จำกัด รวมแล้วเกินกว่าร้อยละ 97 ทำให้ไม่เป็นไปตามหลักของการไม่ต้องรวมงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา EITE 90-15 นอกจากนั้นบุคคลภายนอก (นาย Kopper) ยังเป็นพนักงานของบริษัท เอนรอน จำกัด อีกด้วย จึงไม่เป็นอิสระขาดจากกันในเรื่องของการบริหารงานและการควบคุม

1.3 การขายสินทรัพย์ให้ SPE และเช่ากลับคืน(synthetic lease)

บริษัท เอนรอน จำกัด ขายสินทรัพย์ให้ SPE และเช่ากลับคืน (synthetic lease) บริษัทนำหนี้สินไปหลบไว้นอกงบดุล โดยจัดโครงสร้างการลงทุนใน SPE ให้อยู่ในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าบริษัท เอนรอน จำกัด ไม่มีความเกี่ยวข้องกันกับSPE ทำให้ไม่ต้องนำงบการเงินของ SPE มาแสดงในงบการเงินรวมจากการที่บริษัททำสัญญาเช่าระยะยาวกับSPE โดยการขายสินทรัพย์ให้ SPE และให้ SPE ทำหน้าที่เป็น “ผู้ให้เช่า” จากนั้นบริษัทก็ทำหน้าที่เป็น “ผู้เช่า” ไปเช่าสินทรัพย์มา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จาก SPE ทำให้สามารถคิดค่าเสื่อมราคาได้ในรูปของค่าเช่า เมื่อเช่ากลับคืนอีกด้วย นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ค้ำประกันเงินกู้ให้กับ SPE (ผู้ให้เช่า) ในการซื้อสินทรัพย์เพื่อนำมาให้เช่า และบางครั้งออกหุ้นของบริษัทเพื่อค้ำประกันหนี้หรือทดแทนส่วนที่ขาด บริษัท เอนรอน จำกัด ทำผิดมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS No. 13 :Accounting for Leases ซึ่งกล่าวถึงสัญญาเช่าชนิดนี้ถือเป็นสัญญาเช่าทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวกับรายการขายและเช่ากลับคืนนี้เข้าลักษณะสัญญาเช่าทางการเงิน ซึ่งถือเป็นการซื้อสินทรัพย์ แต่เนื่องจากบริษัทมีเงินไม่เพียงพอ จึงต้องหาเงินมาซื้อโดยการกู้ยืมเงินเพื่อมาซื้อสินทรัพย์และใช้สินทรัพย์นั้นเป็นหลักประกันเงินกู้ ส่วนเกินของรายรับที่ได้จากการขายที่สูงกว่าราคาตามบัญชีของทรัพย์สิน ไม่ควรรับรู้เป็นรายได้ในงบการเงินของผู้ขายที่เป็นผู้เช่าโดยทันที แต่ควรบันทึกรับรู้เป็นรายการรอตัดบัญชีและตัดบัญชีไปตลอดอายุของสัญญาเช่านั้น

1.4 การขายสินทรัพย์ให้ SPE และซื้อกลับคืน

นอกจากนั้นบริษัท เอนรอน จำกัด ยังมีการจัดการทางการเงินนอกงบดุลกับ SPE ที่ชื่อ LJM1 และ LJM2 ซึ่งเกิดจากการลงทุนทางอ้อม(นาย Fastow เป็นหุ้นส่วนทางอ้อม แต่โดยความจริงแล้วเป็นผู้บริหาร LJM1 และ LJM2) บริษัท เอนรอน จำกัด ขายสินทรัพย์ให้ LJM1 และ LJM2 และซื้อกลับคืนภายหลัง ทำให้บริษัท เอนรอน จำกัด สามารถย้ายทรัพย์สินออกจากงบดุลและบันทึกกำไรจากการขายในงบกำไรขาดทุน จากนั้นบริษัทยังซื้อทรัพย์สินกลับคืน โดยรับประกันการขาดทุนล่วงหน้าให้กับ LJM2 แม้ว่าทรัพย์สินนั้นจะมีราคาในตลาดที่ลดลง เพื่อให้ SPE มีกำไรจากการขายคืน ซึ่งทำให้บริษัทผิดมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา FASB No.140 เรื่อง "Accounting for Transfers and Servicing of Financial Assets and Extinguishments of Liabilities" โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบัญชีสำหรับการโอนและการให้บริการจัดการสินทรัพย์ทางการเงิน

นอกจากนั้นบริษัท เอนรอน จำกัด ยังมีรายการธุรกิจอีกหลายประเภทกับ LJM1 และ LJM2 ดังนี้

1) LJM1 และ LJM2 ยังซื้อส่วนได้เสียในตราสารหนี้และตราสารทุนของ SPE ที่บริษัทจัดตั้งขึ้น

2) LJM1 และ LJM2 ซื้อส่วนได้เสียในกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและในกิจการที่บริษัท เอนรอน จำกัดลงทุน

3) LJM1 และ LJM2 ซื้อส่วนได้เสียในส่วนของทุนของ SPE ที่ตั้งขึ้นเพื่อประกันความเสี่ยงทางการตลาด (market risk) ของเงินลงทุนของบริษัท

4) LJM1 ประกันความเสี่ยงการลงทุนของบริษัทใน Rhythms

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5) LJM1 ซื้อส่วนได้เสียในโรงไฟฟ้าที่ Cuiaba ในประเทศบราซิล

6) LJM1 ซื้อส่วนได้เสียในทุนของ Osprey Trust ซึ่งเป็น SPE หนึ่งของบริษัท

7) LJM2 ขาย call option และ put option สำหรับสินทรัพย์ที่มีตัวตนให้กับบริษัท

8) LJM2 เป็นผู้ลงทุนภายนอกใน Raptor 3 % และ Raptor เข้ารับประกันความเสี่ยงทางบัญชีกับบริษัท

9) กิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทให้เงินกู้ด้อยสิทธิแก่ LJM2 เพื่อให้ LJM2 มีเงินลงทุนในรายการต่าง ๆ กับบริษัทได้

จากการจัดการทางการเงินนอกงบดุลของบริษัท เอนรอน จำกัด เกี่ยวข้องกับกิจการเฉพาะกิจ(SPE)ที่ตนเองจัดตั้งขึ้นนี้ บริษัททำผิดมาตรฐานการบัญชีในหลายเรื่อง โดยเฉพาะบริษัทถือ "การโอน" เป็น "การขาย" สินทรัพย์ ซึ่งโดยเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ การขายสินทรัพย์ของบริษัทเป็นการโอนสินทรัพย์ เพราะบริษัทและLJM เป็นนิติบุคคลเดียวกัน จะทำการซื้อขายสินทรัพย์และรับรู้กำไรที่เกิดขึ้นระหว่างกันไม่ได้

2. วิธีปฏิบัติทางการเงินการบัญชี (Financial Accounting Practices)

ปัญหาวิธีการทางบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด อีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้บริษัท ต้องล้มละลายในที่สุดคือ วิธีปฏิบัติทางการบัญชี ที่สะท้อนให้เห็นถึงการที่บริษัทขาดความเคารพในสมมติฐานทางการบัญชีที่ว่า เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา(US GAAP) นั้นเป็นวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด ที่เกี่ยวข้องกับ รายการเกี่ยวกับหุ้นทุน(Capital Stock Transaction) การบันทึกรายได้ (Revenue Recognition) และการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี(Accounting Disclosures)

2.1 รายการเกี่ยวกับหุ้นทุน เมื่อต้นปี ค.ศ. 2000 บริษัท เอนรอนจำกัดได้เข้าเป็นหุ้นส่วนใน Raptor ซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจ(SPE)โดยแบ่งหุ้นทุนให้ โดยแลกกับตั๋วเงินรับ บริษัทบันทึกรายการบัญชีโดยเพิ่มตั๋วเงินรับ และส่วนของผู้ถือหุ้น (บันทึกไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี) ซึ่งตามมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกานั้นบริษัทไม่สามารถบันทึกบัญชีเพิ่มส่วนของผู้ถือหุ้นได้จนกว่าจะมีการจ่ายเงินตามส่วนแบ่งที่ได้รับ ผลจากวิธีปฏิบัติทางการบัญชี คือ งบการเงินของบริษัทเอนรอน จำกัด ในปี ค.ศ. 2000 มีตั๋วเงินรับ และส่วนของผู้ถือหุ้นสูงเกินความเป็นจริง ถึง 172 ล้านเหรียญ ในระหว่างปี ค.ศ. 2001รายการงบการเงินที่สูงเกินไปถึง 828 ล้าน หรือเกือบ 1 พันล้านเหรียญ จาก 2 ปีที่ทำกิจการร่วมกัน ในวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2001 สูงถึงร้อยละ 8.5 ของส่วนของผู้ถือหุ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 2

งบดุลรวม ของบริษัท เอนรอน จำกัด ในส่วนของลูกหนี้

Enron Corp. and Subsidiaries Consolidated Balance Sheet

December 31, (In millions, except shares)	2000	1999
ASSETS		
Current Assets		
Cash and cash equivalents	$ 1,374	$ 288
Trade receivables (net of allowance for doubtful accounts of $133 and $40, respectively)	10,396	3,030
Other receivables	1,874	518
Assets from price risk management activities	12,018	2,205
Inventories	953	598
Deposits	2,433	81
Other	1,333	535
Total current assets	30,381	7,255

แหล่งที่มา : ภาคผนวก ข งบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

ตารางที่ 3

งบดุลรวม ของบริษัท เอนรอน จำกัด ในส่วนของเจ้าของ

Shareholders' Equity		
Second preferred stock, cumulative, no par value, 1,370,000 shares authorized, 1,240,933 shares and 1,296,184 shares issued, respectively	124	130
Mandatorily Convertible Junior Preferred Stock, Series B, no par value, 250,000 shares issued	1,000	1,000
Common stock, no par value, 1,200,000,000 shares authorized, 752,205,112 shares and 716,865,081 shares issued, respectively	8,348	6,637
Retained earnings	3,226	2,698
Accumulated other comprehensive income	(1,040)	(741)
Common stock held in treasury, 677,066 shares and 1,337,714 shares, respectively	(32)	(49)
Restricted stock and other	(146)	(105)
Total shareholders' equity	11,470	9,570
Total Liabilities and Shareholders' Equity	$65,503	$33,381

แหล่งที่มา : ภาคผนวก ข งบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าสินทรัพย์หมุนเวียนประเภทลูกหนี้ทางการค้า ลูกหนี้อื่น ๆ และจากตารางที่ 3 ในส่วนของเจ้าของ ในปี ค.ศ. 2000 สูงกว่าในปี ค.ศ.1999 มากจนดูผิดสังเกต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Lynn Turner อดีตหัวหน้าบัญชีของ SEC กล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักการบัญชีพื้นฐาน ซึ่งจะไม่บันทึกส่วนของเจ้าของจนกว่าจะได้รับเงินสด/ตั๋วเงินที่ไม่ถือเป็นเงินสด ซึ่งหุ้นส่วนทั้งสองและผู้ตรวจสอบบัญชีควรคำนึงถึงกฎข้อนี้ โดยกล่าวว่า

It is basic accounting that you don't record equity until you get cash, and a note doesn't count as cash. The question that this raises is : How did both partners and the manger on the audit miss this simple Accounting 101 rule?(Weil 2001).

รายการที่เกี่ยวกับหุ้นทุนอีกเรื่องหนึ่งคือ "การป้องกันความเสี่ยง" ซึ่งเป็นรายการค้าระหว่างบริษัท เอนรอน จำกัด กับ LJM2 และมีผลกระทบมากที่สุดต่องบการเงินของบริษัท โดยเกี่ยวข้องกับ SPE 4 แห่ง (Talon, Timberwolf, Porcupine, Bobcat) ที่รู้จักกันในชื่อรวม ๆ ว่า Raptors โดยบริษัท เอนรอนจำกัดได้หาทางใช้ embedded value หุ้นของตนเองเพื่อหักกลบกับการลดลงในมูลค่าของเงินลงทุนที่ตนมี บริษัทใช้โครงสร้างทางการเงินที่ซับซ้อนของ Raptors เพื่อหลีกเลี่ยงการแสดงมูลค่าที่ลดลงของเงินลงทุนที่บริษัทถือไว้ในงบกำไรขาดทุน โดยบริษัททำการป้องกันความเสี่ยง(Hedging)[5]ด้วยการเข้าทำรายการประกันความเสี่ยงกับ Raptors ในลักษณะที่เป็น "การประกันความเสี่ยงทางการบัญชี" ถ้ามูลค่าเงินลงทุนที่บริษัทถือไว้ลดลง มูลค่าจากการประกันความเสี่ยงที่สัมพันธ์กันจะเพิ่มขึ้นด้วยจำนวนที่เท่ากัน ดังนั้นมูลค่าที่ลดลงที่บันทึกไว้ในงบกำไรขาดทุนแต่ละงวดจะถูกหักกลบโดยการเพิ่มขึ้นของกำไรจากการประกันความเสี่ยง

2.2 การบันทึกรายได้ บริษัท เอนรอน จำกัด ขอยื่นแก้ไขงบการเงิน เพราะเหตุว่าการบันทึกรายได้ ทำให้กำไรสุทธิสูงกว่าที่ควรจะเป็น ประมาณ 586 ล้านเหรียญสหรัฐ

เมื่อดูจากตารางที่ 4 งบกำไรขาดทุนรวมของบริษัท เอนรอน จำกัด จะเห็นว่ารายได้ในปี ค.ศ. 2000 (100,789 ล้านเหรียญ) สูงกว่าปี ค.ศ.1999 (40,112 ล้านเหรียญ) คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ถึงร้อยละ151.27

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

[5] การป้องกันความเสี่ยง(Hedging)ในทางบัญชี เป็นเทคนิคที่ใช้ในตลาดการเงินและการลงทุน ทำให้บริษัทสามารถลดผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน (หรือแม้แต่อัตราดอกเบี้ย หรือราคาที่เปลี่ยนไป) ของสินทรัพย์หรือหนี้สินที่มีอยู่ โดยการถือสินทรัพย์หรือหนี้สินอีกชนิดหนึ่งซึ่งทำให้เกิดผลกำไรขาดทุน(หรือความเสี่ยง)ในทางตรงข้ามกับกำไรขาดทุนที่เกิดจากสินทรัพย์หรือหนี้สินที่มีอยู่เดิม

ตารางที่ 4

งบกำไรขาดทุนรวม ของบริษัท เอนรอน จำกัด

Enron Corp. and Subsidiaries Consolidated Income Statement

(In millions, except per share amounts)	Year ended December 31, 2000	1999	1998
Revenues			
Natural gas and other products	$ 50,500	$19,536	$13,276
Electricity	33,823	15,238	13,939
Metals	9,234	-	-
Other	7,232	5,338	4,045
Total revenues	100,789	40,112	31,260
Costs and Expenses			
Cost of gas, electricity, metals and other products	94,517	34,761	26,381

เปรียบเทียบ ปี 2000, 1999

+151.27%

แหล่งที่มา : ภาคผนวก ข งบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา (FASB,2002) ยังมีช่องว่างระหว่างกรอบแนวคิดของ FASB และคำประกาศแถลงการณ์ของ US GAAP ตาม US GAAPจะเน้นที่รายละเอียดเกี่ยวกับอุตสาหกรรม(สิ่งก่อสร้างระยะยาว, อสังหาริมทรัพย์, software) ซึ่งแต่ละฉบับที่ประกาศออกมามักมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับตามอำนาจหน้าที่ไม่ว่าจะเป็น Accounting Principles Board (APB); FASB Statements; FASB Interpretation; Emerging Issues Task Force(EITF); Consensus documents; Securities and Exchange Commission(SEC) ; Staff Accounting Bulletins; and AICPA Statement of Opinion.

SEC พยายามปรับปรุงวิธีการบันทึกรายได้ โดยประกาศของ Staff Accounting Bulletin (SAB) No.101. ซึ่ง SAB No.101 นี้ได้บอกถึงวิธีการบันทึกรายได้นอกเหนือจากขอบเขตที่ได้ประกาศไว้ ถ้าดูในมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา FASB No. 5 เรื่อง "Accounting for Contingencies" จะบอกไว้ว่า รายได้จะไม่มีการบันทึกบัญชี จนกว่า 1) ได้รับผลกำไรแน่นอนแล้ว หรือ สามารถทำกำไรได้ (realized or realizable) 2) ได้รับเป็นเงิน(earned) ผลกำไรที่ได้จะไม่มีปัญหาถ้ามีข้อจำกัดว่าต้องได้รับเป็นเงิน แต่ถ้าเป็นความสามารถทำกำไร จะมีปัญหาตรงที่ว่าเมื่อมีการบันทึกบัญชีจากการที่สามารถทำกำไรอาจจะเก็บเงินได้หรือไม่ได้ก็ได้ ซึ่งการได้รับเงินก็

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่งผลไปด้วยเพราะว่ามันหมายถึงสิ่งที่มีตัวตน เช่นเมื่อผู้ซื้อจ่ายค่าสินค้า เราจะบันทึกรายได้เมื่อมีสาระสำคัญหนึ่งในองค์ประกอบตามข้อตกลงและมีการดำเนินต่อไป บริษัท เอนรอนจำกัด บันทึกรายได้จากหลักฐานตาม รูปแบบมากว่าเนื้อหาสาระ โดยการเพิ่มมูลค่าของหุ้นด้วยวิธีส่วนได้เสียจากการบันทึกสัญญาระยะยาวที่ซึ่งมีมูลค่าตามที่ตกลงกันเองในกลุ่มหุ้นส่วน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีโดยอาศัยวิธีการของ Mark-to-market

ดังนั้นการบันทึกรายได้ของบริษัท เอนรอน จำกัด เป็นการเพิ่มมูลค่าหุ้นสามัญ ซึ่งตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา จะใช้วิธีส่วนได้เสีย เมื่อบริษัท มีสัดส่วนการถือหุ้นที่สามารถออกเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อม ระหว่างร้อยละ 20 ถึงร้อยละ 50 จากการบันทึกบัญชีเงินลงทุนเริ่มแรกด้วยราคาทุนและปรับปรุงด้วยกำไรหรือขาดทุนของกิจการที่ลงทุนภายหลัง ตามสัดส่วนที่ผู้ลงทุนมีสิทธิ(APB Opinion No.18)

จากการที่บริษัท เอนรอน จำกัด ทำกิจการร่วมทุนกับ JEDI ในปี ค.ศ. 1993 ในช่วงไตรมาสที่1 ปี ค.ศ. 2000 บริษัทบันทึกการลงทุนด้วยวิธีส่วนได้เสียในการรับรู้กำไรหรือขาดทุน JEDI (เป็น investment fund) มีหุ้นในบริษัท เอนรอน จำกัด 12 ล้านหุ้น จึงบันทึกสินทรัพย์ด้วยมูลค่ายุติธรรม และรับรู้การเปลี่ยนแปลงด้วยมูลค่ายุติธรรมในงบกำไรขาดทุน เพราะฉะนั้นบริษัท เอนรอน จำกัด จึงบันทึกกำไรจากการเพิ่มมูลค่าหุ้นของตนเองใน JEDI เฉพาะไตรมาสที่ 1 ของปี ค.ศ. 2000 โดยบริษัทรับรู้กำไรจากการที่หุ้นบริษัทมีราคาสูงขึ้น 126 ล้านเหรียญ ต่อมาในไตรมาสที่ 1 ปี ค.ศ.2001 หุ้นบริษัท เอนรอน จำกัดที่ JEDI ถือมีมูลค่าลดลง 94 ล้านเหรียญ แต่บริษัทไม่รับรู้ส่วนแบ่งในขาดทุนประมาณ 90 ล้านเหรียญ

การบันทึกรายได้ด้วยวิธี Mark-to-market Mark-to-market หรือ "MTM" เป็นการเพิ่มมูลค่าทางการตลาด ซึ่งวิธีการบัญชีจะต้องบันทึกด้วยมูลค่ายุติธรรม(fair value) ในงบการเงิน MTM ถูกนำไปใช้เป็นหลักประกันให้กับนักธุรกิจ ใน US GAAP ปี ค.ศ. 1994 MTMเป็นข้อบังคับอยู่ในส่วนของหนี้สินและส่วนของเจ้าของ(ในมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา FASB No.115) มาในปี ค.ศ. 1999 อยู่ในส่วนของสัญญาทางการค้า(EITF 98-10) และในปี ค.ศ. 2000จะอยู่ในเรื่องของเครื่องมือทางการเงิน(FASB , 2000) ปัญหาของ MTM เกี่ยวข้องกับมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด

US GAAP ได้กำหนดไว้ใน FASB No.115 "Accounting for Certain Investment in Debt and Equity Securities" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดและตราสารทุนในความต้องการของตลาด วิธีการของมูลค่ายุติธรรม ใน US GAAP ได้กำหนดไว้ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

- มูลค่ายุติธรรมในเรื่องของเครื่องมือทางการเงิน หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถแลกเปลี่ยนสินทรัพย์กัน ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจ และสามารถต่อรองราคากันได้ หากเครื่องมือทางการเงินนั้นอยู่ในความต้องการของตลาด จะต้องเปิดเผยด้วยราคาตลาด(the market price)

- เครื่องมือทางการเงินนั้นถ้าอยู่ในความต้องการของตลาด ราคาตลาด จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงมูลค่ายุติธรรม แต่ถ้าเครื่องมือทางการเงินนั้นไม่อยู่ในความต้องการของตลาด จะต้องประมาณค่ามูลค่ายุติธรรมจากราคาตลาด โดยการเทียบเคียงตามลักษณะหรือบนพื้นฐานของ valuation techniques เช่นมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคต คิดอัตราส่วนลดในตลาดตามลักษณะความเสี่ยงของตราสารแต่ละชนิดนั้น(FASB No.107, paragraph 5)

บริษัท เอนรอน จำกัด ใช้ MTM จากความต่างของตัวเลข ตัวอย่างหนึ่งคือ บริษัท เอนรอน จำกัดใช้ MTM เกี่ยวกับสัญญาส่งแก๊สระยะยาว(long–term gas supply contract) ที่Cuiaba ประเทศบราซิล ซึ่งประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาในเรื่องของ EITF 98-10 ซึ่งบริษัทใช้ MTM โดยการบันทึกกำไรจากการขายเงินลงทุนนี้ให้กับ LJM1 ในไตรมาสที่ 3 ปี ค.ศ. 1999 ด้วยจำนวนเงิน 34 ล้านเหรียญ และ 31 ล้านเหรียญ ในไตรมาสที่ 4 ปัญหาของ EITF 98-10 คือ การใช้ MTM กับเครื่องมือทางการเงิน(ตราสาร) เมื่อเครื่องมือทางการเงินอยู่ในความต้องการของตลาด บริษัทสามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาระยะยาวด้วยตนเอง ตั้งแต่บริษัท เอนรอน จำกัด ควบคุมตลาดของก๊าซธรรมชาติในโครงการ Cuiaba ก็สามารถใช้การประเมินค่าประมาณจำนวนเงินที่จะบันทึกรายได้เอง

บริษัท เอนรอน จำกัด บันทึกรายได้จากการทำสัญญาด้านพลังงานระยะยาว(long-term energy contracts) โดยได้จ่ายเงินสดมากกว่าได้รับเงินสด บริษัทจ่ายให้ Eli Lilly's 50 ล้านเหรียญเพื่อเข้าทำสัญญาจัดส่งพลังงานให้ Lilly การจัดการนี้โดยเนื้อหาสาระเป็นการให้ยืมและเสนอให้จ่ายคืนเพื่อซื้อพลังงานในอนาคต เพราะตามกฎของ EITF บริษัท เอนรอน จำกัด ได้รับกลับมา 10,000 ล้านเหรียญสหรัฐ จากสัญญาระยะยาวดังกล่าว ถึงแม้ว่ารายการค้านี้โดยเนื้อหาสาระเป็นเรื่องของเงินกู้ แต่ก็แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่บริษัท เอนรอน จำกัด ถือเป็นการขาย

การซื้อขายกลุ่มพลังงานทั้งหมด มาจากสาขา(SPE) ของบริษัท เอนรอน จำกัด เอง ซึ่งก่อให้เกิดความสงสัยในเรื่องการปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการบันทึกรายได้ ความจริงการคาดการณ์ราคาของพลังงานไฟฟ้าน่าจะเสื่อมลงในอนาคต แต่บริษัท เอนรอน จำกัด ก็สามารถบันทึกกำไรจากสัญญาดังกล่าวได้เต็มจำนวน

รายการค้าอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการร่วมค้า ของ Blockbuster Inc., ซึ่งเป็นเครือข่ายร้านเช่าวีดีทัศน์ที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา บริษัท เอนรอน จำกัด ได้เซ็นต์สัญญาระยะยาวกับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Blockbuster Inc., เพื่อจัดหาวีดีทัศน์มาส่งให้แก่ลูกค้าที่บริษัท เอนรอน จำกัด เป็นผู้หา โครงการนำร่องนี้เริ่มต้นจากลูกค้าเพียงไม่กี่คนในเมือง Portland, มลรัฐ Oregon บริษัทได้จัดตั้งห้างหุ้นส่วนขึ้นโดยใช้ชื่อว่า Braveheart และบริษัทใช้ Braveheart เป็นหุ่นในการระดมทุนโดยให้นักลงทุนภายนอกลงทุนประเดิม จากนั้นบริษัท เอนรอน จำกัด ก็นำหุ้นของบริษัทมาให้ Braveheart ยืม แต่การระดมทุนและสร้างตัวเลขทางบัญชีที่แท้จริงเกิดขึ้นจากการที่ Braveheart นำโครงการที่ทำสัญญากับ Blockbuster Inc., ไปขายฝันให้แก่ธนาคาร เพื่อกู้เงินจำนวน 115 ล้านเหรียญสหรัฐ มาดำเนินธุรกิจที่ว่าจะรุ่งโรจน์ในระยะยาว โดยมีบริษัท เอนรอน จำกัด เป็นผู้ค้ำประกัน ธนาคารแห่งหนึ่งตกลงให้ Braveheart กู้เงินโดยแลกเปลี่ยนกับรายได้ที่เกิดจากธุรกิจ VDO หากรายได้ที่เกิดขึ้นไม่เพียงพอ ธนาคารจะถอนทุนคืนจากบริษัทเอนรอน จำกัด ในฐานะผู้ค้ำประกัน บริษัทสัญญาว่าจะจ่ายเงินกู้คืนให้แก่ธนาคาร ธุรกิจนี้สร้างมูลค่าเพิ่มให้เนื่องจากกระแสเงินสดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ในการบันทึกบัญชี บริษัทบันทึกเงินลงทุนใน Braveheart เพิ่มขึ้นจำนวน 115 ล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่บันทึกกำไรจากเงินลงทุนจำนวน 110 ล้านเหรียญสหรัฐ และหนี้สินทางการเงินจากการค้ำประกันจำนวน 5 ล้านเหรียญ (เดบิต เงินลงทุน เครดิต กำไรและหนี้สิน) จากรายการค้าดังกล่าวทำให้เห็นถึงเงินที่กู้มา แต่บริษัท เอนรอน จำกัด ถือเป็นการขาย

3. การเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี (Accounting Disclosures)

ข้อบกพร่องในการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน(footnotes) ของบริ ษัท เอนรอน จำกัด นั้นเกี่ยวข้องกับการที่บริษัททำรายการซับซ้อน เนื่องจาก นักบัญชี นักกฎหมาย และพนักงานของบริษัท ทั่วโลกจะรายงานด้านการเงินโดยตรงต่อนาย Andrew Fastow กลุ่มรายงานทางการเงินต่าง ๆ จะถูกนำมาร่างรวมกันเป็นการภายในโดยมีนาย Arthur Andersen และ Vinson & Elkins ซึ่งเป็นสำนักงานกฎหมาย เป็นผู้วิเคราะห์ในการที่จะเปิดเผยข้อมูล หัวหน้าสำนักงานบัญชี Chief Accounting Officer ของบริษัท เอนรอน จำกัดได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการฝ่ายบริหารให้เป็นผู้อนุมัติรายการค้าร่วมกับ LJM และทำการตัดสินใจสุดท้ายในการเปิดเผยข้อมูลในส่วนของ fo otnotes ก่อนส่งให้ผู้บริหารอาวุโสและคณะกรรมการฝ่ายบริหารเป็นผู้พิจารณารายการแบบร่างที่ต้องเปิดเผยอีกครั้งหนึ่ง การเปิดเผยข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันในกลุ่มรายการค้าของบริษัท ไม่ค่อยมีความชัดเจน ตัวอย่างของการขาดความชัดเจนในการเปิดเผยข้อมูลของรายการค้า ของ Raptor ส่วนของ footnotes เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1999 จาก SEC

In june 1999, Enron entered into a series of transaction involving a third party, LJM Cayman, L.P. (LJM). LJM is a private investment company that primarily engages in acquiring or investing in energy and communication related investments. A senior officer of Enron is the

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

managing member of LJM's general partner. The effect on the transaction was (i) Enron and the third-party amended certain forward contracts to purchase shares of Enron common stock resulting in Enron a having forward contract to purchase Enron common shares at the market price on that day, (ii) LJM received 6.8 million shares of Enron common stock subject to certain restrictions, and (iii) Enron received a note receivable and certain financial instrument hedging an investment held by Enron. Enron recorded the assets received and equity issued at the estimated fair value. In connection with the transactions, LJM agreed that the Enron officer would have no pecuniary interest in such Enron common shares and would be restricted from voting on matters related to such shares. LJM repaid the note receivable in December 1999.

เนื้อหาใจความส่วนของ footnotes ของ Raptor เกี่ยวกับว่าในเดือน มิถุนายน ค.ศ. 1999 บริษัท เอนรอน จำกัด เข้ามามีรายการค้ากับ Raptor โดยมีบุคคลภายนอกใน Raptor เป็น LJM และทำการควบคุม Raptor โดยผู้บริหารอาวุโสของบริษัทเอนรอน จำกัด และให้ Raptor เข้าทำรายการประกันความเสี่ยงทางการบัญชีกับบริษัทเอนรอน จำกัด โดยมีหุ้นของบริษัท เอนรอน จำกัด เป็นแหล่งเงินทุนสำคัญในความน่าเชื่อถือทางเครดิตในการรับประกันความเสี่ยง บริษัทเอนรอนบันทึกทรัพย์สินที่ได้รับ และส่วนของทุน ด้วยราคายุติธรรม(ขาดความชัดเจน คลุมเครือ)

ข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด สามารถแบ่งได้เป็น 2 เรื่อง คือ

3.1 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียด และรายการระหว่างบริษัทหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บริษัท เอนรอน จำกัด เสนอขอแก้ไข footnotes ให้มีความชัดเจน ในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ.2000 LJM1 และ LJM 2 เป็น SPE ที่ได้เริ่มธุรกิจเกี่ยวพันกับการลงทุนในธุรกิจพลังงานและการสื่อสาร ในส่วนของ LJM บริษัท เอนรอน จำกัด เปิดเผยว่า นาย Andrew S. Fastow ซึ่งเป็นประธานบริษัทและเป็น Chief Financial Officer(CFO) นั้นเป็นหุ้นส่วนทั่วไปใน LJM 1 ซึ่งหุ้นส่วนทั่วไปนี้มีสิทธิ์ได้รับเปอร์เซ็นต์จากกำไรใน LJM 1 เกินกว่าจำนวนตามสัดส่วนที่ลงทุน(จริงแล้วนาย Fastowเป็นผู้บริหาร LJM1) และเป็นเช่นเดียวกันในการเปิดเผยข้อมูลใน LJM 2 รายงานไม่ได้กล่าวถึงจำนวนเงินค่าตอบแทนที่นาย Fastow ได้รับ นางSherron Watkins ซึ่งเป็น Vice–President for Corporate Development เกิดอาการอกสั่นขวัญแขวนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมระหว่างบริษัท กับนิติบุคคลบริวาร เพราะในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลใน footnotes ของงบการเงินรวมยากที่จะเข้าใจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

และไม่สามารถบอกเรื่องราวทั้งหมด เนื้อหาสาระของรายการค้ายากที่จะมองออก และสะท้อนให้เห็นหน้าตาของงบการเงิน เป็นการยากที่นักลงทุนและเจ้าหนี้จะได้รับความชัดเจนในผลการดำเนินงาน

มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา (US GAAP) ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดและรายการระหว่างบริษัทหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในส่วนของหมายเหตุประกอบงบการเงิน(footnote) ซึ่งค่อนข้างจะสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาสาระของรายการค้าที่เกิดขึ้นจริงของงบการเงิน มีดังนี้

FASB No.5 "Accounting for Contingencies" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยข้อมูลตามปกติและเหตุการณ์ที่อาจทำให้เกิดความสูญเสียต่อรายการในงบการเงิน ถึงแม้ว่าจะสูญเสียเพียงเล็กน้อยก็ตาม

FASB No.47 "Disclosure of Long-Term Obligation" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยถึงข้อตกลงในระยะยาวที่ไม่ได้บันทึกไว้

FASB No.140 "Accounting for Transfers and Servicing of Financial Assets and Extinguishments of Liabilities-A Replacement of FASB Statement No.12" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยการขายสินทรัพย์ทางการเงินเกี่ยวกับข้อมูลการขาย และรายการค้าระหว่างกันของกิจการที่อยู่ในกลุ่ม

จากตารางที่ 5 หมายเหตุประกอบงบการเงินในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ ส่วนได้เสียที่ไม่ต้องนำมารวมในงบการเงินรวมของบริษัท เอนรอน จำกัด จะเห็นว่าบริษัทไม่ได้กล่าวถึงการลงทุนในบริษัทย่อยที่สำคัญ 3 แห่ง ได้แก่ (1) Chewco Investments, L.P. (Chewco) (2) LJM Cayman L.P.(LJM1) และ(3) LJM2 Co-Investment, L.P. (LJM2)ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจที่เรียกว่า Special Purpose Entity (SPE) และไม่ได้นำบริษัททั้ง 3 แห่ง มารวมไว้ในงบการเงินรวม ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 5

หมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

เกี่ยวกับการลงทุนโดยวิธีส่วนได้เสียที่ไม่ต้องนำมารวมในงบการเงินรวม

9 UNCONSOLIDATED EQUITY AFFILIATES

Enron's investment in and advances to unconsolidated affiliates which are accounted for by the equity method is as follows:

(In millions)	Net Voting Interest[a]	December 31, 2000	December 31, 1999
Azurix Corp.	34%	$ 325	$ 762
Bridgeline Holdings	40%	229	-
Citrus Corp.	50%	530	480
Dabhol Power Company	50%	693	466
Joint Energy Development Investments L.P. (JEDI)[b]	50%	399	211
Joint Energy Development Investments II L.P. (JEDI II)[b]	50%	229	162
SK – Enron Co. Ltd.	50%	258	269
Transportadora de Gas del Sur S.A.	35%	479	452
Whitewing Associates, L.P.[b]	50%	558	662
Other		1,603	1,572
		$5,294[c]	$5,036[c]

(a) Certain investments have income sharing ratios which differ from Enron's voting interests.

(b) JEDI and JEDI II account for their investments at fair value. Whitewing accounts for certain of its investments at fair value. These affiliates held fair value investments totaling $1,823 million and $1,128 million, respectively, at December 31, 2000 and 1999.

(c) At December 31, 2000 and 1999, the unamortized excess of Enron's investment in unconsolidated affiliates was $182 million and $179 million, respectively, which is being amortized over the expected lives of the investments.

แหล่งที่มา : ภาคผนวก ข งบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

3.2 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง

บริษัท เอนรอน จำกัด ไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง จากการที่บริษัทจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ(SPE) 3 แห่ง แล้วไม่เปิดเผยความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างบริษัทกับSPE ทั้ง 3 แห่ง ทำให้ไม่นำงบการเงินของ SPE เหล่านั้นมารวมในงบการเงินรวม นอกจากนั้นยังไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นาย Kopper เป็นผู้บริหาร JEDI และ Chewco และนายFastow เป็นผู้บริหาร LJM 1 และ LJM2 ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นพนักงานของบริษัท เอนรอน จำกัด ทั้งสิ้น

มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา (US GAAP) ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในส่วนของหมายเหตุประกอบงบการเงิน(footnote) ซึ่งค่อนข้างจะสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาสาระของรายการค้าที่เกิดขึ้นจริงของงบการเงิน มีดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

FASB Interpretation No.34 "Capitalization of Interest Costs" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยเกี่ยวกับการค้ำประกันหนี้โดยทางอ้อมอื่น ๆ

FASB No. 107 "Disclosure About Fair Value of Financial Instrument" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยถึงมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน รวมถึงมูลค่ายุติธรรมของสัญญาข้อผูกมัดต่าง ๆ รวมทั้ง letters of credit, หนี้สิน และ การค้ำประกันทางการเงินfinancial guarantees

FASB No. 133 "Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities" รายงานงบการเงิน ต้องบอกถึงสิ่งที่ได้มา หรือสัญญาข้อตกลงทางการค้าที่เปิดเผยด้วยมูลค่ายุติธรรม

FASB No.140 "Accounting for Transfers and Servicing of Financial Assets and Extinguishments of Liabilities-A Replacement of FASB Statement No.12" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยถึงข้อมูลเกี่ยวกับ

- การลงทุนในกลุ่มบริษัทในเครือที่ใช้วิธีการบัญชีด้วยวิธีส่วนได้เสีย
- การบริหารงานของบริษัทรวมทั้งความสัมพันธ์ของบุคคลฝ่ายบริหาร, คณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ the board of directors, the chief executive officer, chief operating officer, chief financial officer
- ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ถ้ามีส่วนในการควบคุมหรือมีอิทธิพลในการบริหารจัดการ และนโยบายการปฏิบัติงานอื่น ๆ

หมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัท เอนรอนจำกัด ในหลายจุดอ่านแล้วทำให้ทราบถึงสัญญาณไฟแดงที่ไม่สู้จะดีนักของบริษัทฯ เช่น จากตารางที่ 6 หมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ในกลุ่มหุ้นส่วน ยาวขึ้นทุกปี ยิ่งยาวยิ่งต้องมีคำถามตามมา เพราะอ่านแล้วยิ่งไม่เข้าใจ ดังนี้

ตารางที่ 6

หมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มหุ้นส่วน

16 RELATED PARTY TRANSACTIONS

In 2000 and 1999, Enron entered into transactions with limited partnerships (the Related Party) whose general partner's managing member is a senior officer of Enron. The limited partners of the Related Party are unrelated to Enron. Management believes that the terms of the transactions with the Related Party were reasonable compared to those which could have been negotiated with unrelated third parties.

In 2000, Enron entered into transactions with the Related Party to hedge certain merchant investments and other assets. As

แหล่งที่มา : ภาคผนวก ข งบการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Roderick Hills อดีตคณะกรรมการของ SEC ได้กล่าวถึงเรื่องของมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาว่ามีกฎเกณฑ์มากมาย และมีรายละเอียดมากจนเกินไป(เป็นตัวเลข) จนทำให้ผู้ตรวจสอบบัญชีละเลยลดการตรวจสอบลงในเรื่องของเนื้อหาความเป็นจริง

Hill บอกว่า ผู้ตรวจสอบบัญชี ไม่ได้ให้ความเห็นที่เป็นข้อสังเกต อย่างที่ควรจะทำ โดยนาย Hill กล่าวว่า "We have found no material violation of applicable rules"

เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัท เอนรอน จำกัด อาจเป็นสาเหตุให้มาตราฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามกฎเกณฑ์ไปสู่มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ(IAS) ในเรื่องของ เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ มาตราฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาจะต้องมีการปรับปรุงการบัญชีในเรื่องหลักการบันทึกรายได้ของ SPE และการวัดมูลค่าของสัญญาระยะยาวซึ่งไม่ใช่ตามมูลค่าราคาตลาด และการวัดมูลค่าตามพื้นฐานความคิดเห็นของการบริหารจัดการ บริษัท เอนรอน จำกัด แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุม ซึ่งควรมีขอบเขตเนื้อหาให้กว้างขึ้น โดยให้ครอบคลุมถึงรายละเอียดของรายการค้าตามสถานการณ์ที่บัญญัติไว้ มาตราการบัญชีสหรัฐอเมริกา ควรมีการจัดเรียงใหม่ ในเรื่องของเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบนี้จะต้องกำหนดให้นักบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชีลงความเห็น ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดกรณีหนึ่ง งบการเงินจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริง และให้เป็นมติเห็นชอบอย่างเป็นทางการ เกี่ยวกับวิธีการหลีกเลี่ยงในเรื่องของการบริหารและการลงทุน แม้กระทั่งการแก้ปัญหา รู้จักเข้าใจปัญหาจากเรื่องอื้อฉาวของบริษัท เอนรอน จำกัด รวมทั้งความพยายามที่จะต้องเพิ่มกฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการเสนอราคาซื้อขาย ควรมีการเพิ่มสำนักงานตรวจสอบให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันควรลดความสามารถด้านเศรษฐกิจลงบ้าง การกำหนดมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา ยังเป็นที่สงสัยในทางปฏิบัติเกี่ยวกับบริษัทเฉพาะกิจ(SPE) บริษัท เอนรอน จำกัด ได้ตกแต่งตัวเลข เพื่อหลีกเลี่ยงกฎตามเงื่อนไขร้อยละ3 ในส่วนของเจ้าของ ที่เป็นรายการนอกงบดุลของบริษัทใหญ่หรือบริษัทที่สนับสนุนเงินลงทุน ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาทำให้เห็นว่าบริษัทใช้หลักรูปแบบสำคัญกว่าเนื้อหา เราควรจะเน้นในเรื่องการกำหนดขอบเขตของการควบคุม SPE ที่สร้างโดยนาย Andrew Fastow ซึ่งเป็น Chief Financial Officer ของบริษัท เอนรอนจำกัด เขาพลาดในเรื่องของเหตุผลในการควบคุม บริษัทเอนรอน จำกัด สร้าง SPE อย่างอิสระจากเงินกู้ของธนาคารและนักลงทุนอื่น ๆ (สถาบันการเงิน) ซึ่งทำให้เห็นถึงว่ามาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับรูปแบบมากกว่าเนื้อหา ซึ่งจริง ๆ แล้วในการนำไปใช้ควรจะต้องดูถึงเนื้อหาความเป็นจริงสำคัญกว่ารูปแบบ และในเรื่องของความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างบริษัทใหญ่กับบริษัทบริวาร

ต่อไปนี้เป็นตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัทเอนรอนจำกัดตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาใน ตารางที่ 7 เป็นดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 7 ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

1. การจัดการทางการเงิน นอกงบดุล (off – balance - sheet financing)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด	**มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา**
บริษัท เอนรอน จำกัด ให้ความสำคัญกับรูปแบบ มากกว่าเนื้อหาสาระ	มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับรายละเอียดที่กำหนดไว้ตาม รูปแบบ
1. การจัดการทางการเงิน นอกงบดุล (off-balance-sheet financing) **1.1 อำนาจการควบคุม** บริษัทเอนรอน จำกัด จัดตั้งห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special-purpose Entities) หรือ SPE 3 แห่ง โดยใช้หลัก รูปแบบสำคัญกว่าเนื้อหา จากการที่มีจำนวนเปอร์เซ็นต์การ ถือหุ้น (การลงทุน) ไม่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทุนทั้งหมด ทำให้บริษัทเอนรอนจำกัดเข้าใจผิดว่าไม่ต้องนำงบการเงินของ SPE มาจัดทำงบการเงินรวม SPE ทั้ง 3 แห่ง คือ 1) Chewco Investments, L.P. (chewco) 2) LJM Cayman LP(LJM1) 3) LJM2 Co-Investment.L.P.(LJM2) ซึ่งโดยเนื้อหาสาระแล้ว บริษัท เอนรอน จำกัด มีอำนาจในการควบคุม SPE ทั้ง 3 แห่ง จากการที่บริษัทลงทุนและค้ำประกันทางอ้อม เพราะการควบคุมทำให้ต้องนำงบการเงินของ SPE มาจัดทำงบการเงินรวม เนื่องจากบริษัทใหญ่และบริษัทย่อยถือเป็น “หน่วยงานที่เสนอรายงาน” เดียวกัน	- ARB 51 (1959) “consolidated Financial Statement” กำหนดว่า กิจการควรจัดทำงบการเงินรวมเมื่อบริษัทหนึ่งในกลุ่มไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีอำนาจในการควบคุมส่วนได้เสียทางการเงินของกิจการอื่นในกลุ่ม อำนาจในการควบคุม หมายถึง ส่วนได้เสียที่ควบคุมได้ (Controlling financial interest) - SFAS 94 “Consolidation of All Majority-Owned Subsidiaries” กำหนดว่า บริษัทใหญ่หากมีอำนาจในการควบคุมกิจการนั้น บริษัทใหญ่ต้องนำกิจการนั้นมาจัดทำงบการเงินรวม โดยกำหนดอำนาจการควบคุมในแง่มุมของการก่อตั้ง จากเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของโดยใช้ จำนวนเงินลงทุนหรือเปอร์เซ็นต์ของการถือหุ้น ถ้าบริษัทใหญ่ถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง (มีส่วนได้เสีย) ในบริษัทย่อย**ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทุนทั้งหมด** บริษัทใหญ่ต้องนำกิจการนั้นมาจัดทำงบการเงินรวม โดยดูจากจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่าย ณ ภาวะปกติใด ๆ ที่บริษัทหนึ่งมีส่วนได้เสียทางการเงินที่สามารถควบคุมได้ในอีกบริษัทหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นภาวะที่บริษัทนั้นมีความเป็นเจ้าของในสิทธิออกเสียงส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงไม่สามารถนำมาตรฐาน การบัญชีสหรัฐอเมริกา SFAS NO. 94 ไปใช้กับการจัดตั้ง SPE ทั้ง 3 แห่ง ของบริษัท เอนรอน จำกัด ได้โดยตรง

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

1. การจัดการทางการเงิน นอกงบดุล (off – balance - sheet financing)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัทเอนรอน จำกัด	**มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา**
1.2 เงินลงทุนใน SPE (JEDI และ Chewco) ที่มาจากบุคคลภายนอก เงินลงทุนใน SPE (JEDI และ Chewco) ที่มาจากบุคคลภายนอกไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ร้อยละ 3 เนื่องจากบุคคลภายนอกเป็น บุคคลที่มีส่วนได้เสียและเป็นพนักงานของ บริษัท เอนรอน จำกัด (นาย Kopper เป็นพนักงานของบริษัท เอนรอน จำกัด และเป็นผู้บริหารใน Chewco โดยการลงทุนทางอ้อม ในขณะที่ Chewco เป็นหุ้นส่วนใน JEDI แทน CalPERS) บริษัท เอนรอน จำกัดยังค้ำประกันเงินกู้ให้ Chewco ในการกู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อ JEDI (โดยแท้จริง Kopper นำเงินมาลงทุนทางอ้อมไม่ถึงร้อยละ 3ส่วนที่เหลือร้อยละ 99.97 เป็นการกู้ยืมเงินจากธนาคาร Barclays และ JEDI โดยบริษัท เอนรอน จำกัด เป็นผู้ค้ำประกัน) นอกจากนี้ยังมี LJM 1 และ LJM2 ซึ่งมีนาย Fastow เป็นผู้ลงทุนบางส่วนโดยเป็นหุ้นส่วนทางอ้อม ซึ่งความจริงแล้วเป็นผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว SPE ที่สำคัญ 4 แห่ง ชื่อ Raptor เกิดจากการที่บริษัท เอนรอน จำกัด โอนหุ้นทุนให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับตั๋วเงินรับ และมี LJM2 เป็นบุคคลภายนอกผู้ลงทุนตามเงื่อนไขร้อยละ 3 และทำการควบคุม Raptor โดยนาย Fastow เป็นผู้บริหาร	- E ITF 90-15 “Transaction involving SPE” กำหนดให้บริษัทใหญ่ (ผู้เช่า) ไม่ต้องนำงบการเงิน ของ SPE (ให้ผู้เช่า) มาจัดทำงบการเงินรวม ถ้า SPE (ให้ผู้เช่า) มีเงื่อนไขดังนี้ 1) ต้องมีบุคคลภายนอกมาลงทุนใน SPE 2) การลงทุนของบุคคลภายนอกถือเป็นสาระสำคัญ โดยต้องมีเงินลงทุนจากบุคคลภายนอกไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินลงทุน ใน SPE 3) บุคคลภายนอกต้องใช้อำนาจในการควบคุม (อำนาจในการบริหาร) SPE 4) บุคคลภายนอกต้องรับความเสี่ยงและผลประโยชน์จากการลงทุน ใน SPE ดังนั้น โดยหลัก เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ บุคคลภายนอก ใน SPE จึงไม่เป็นไปตามมาตรฐาน EITF 90-15 นี้ เนื่องจากการที่บริษัท เอนรอน จำกัด จัดตั้ง SPE โดยการลงทุนและค้ำประกันเกินกว่า ร้อยละ 97 นั่นคือมีบุคคลภายนอกเป็นผู้ลงทุนไม่ถึงร้อยละ 3 และบุคคลภายนอกยังเป็นบุคคลที่ไม่เป็นอิสระขาดจากบริษัท เอนรอน จำกัด อีกด้วย

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

1. การจัดการทางการเงิน นอกงบดุล (off – balance - sheet financing)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัทเอนรอนจำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัทเอนรอน จำกัด	**มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา**
1.3 การขายสินทรัพย์ให้ SPE และเช่ากลับคืน (synthetic lease) บริษัท เอนรอน จำกัด นำหนี้สินไปหลบไว้นอกงบดุล โดยจัดโครงสร้างการลงทุนใน SPE ให้อยู่ในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าบริษัทไม่มีความเกี่ยวข้องกันกับ SPE ทำให้ไม่ต้องนำงบการเงินของ SPE มาแสดงในงบการเงินรวม จากการที่บริษัท เอนรอน จำกัด ทำสัญญาเช่าระยะยาว กับ SPE โดยนำเงินมาลงทุนใน SPE เพื่อให้ทำหน้าที่เป็น "ผู้ให้เช่า" จากนั้นบริษัทก็ทำหน้าที่เป็น "ผู้เช่า" ไปเช่าสินทรัพย์จาก SPE ที่ตนเองจัดตั้งขึ้น ทำให้สามารถคิดค่าเสื่อมราคาได้ในรูปค่าเช่าเมื่อเช่ากลับคืนอีกด้วย นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ค้ำประกันเงินกู้ให้กับ SPE (ผู้ให้เช่า) ในการซื้อสินทรัพย์เพื่อนำมาให้เช่า และบางครั้งออกหุ้นของบริษัทเพื่อค้ำประกันหนี้หรือทดแทนส่วนที่ขาด	- SFAS No.13 "Acconting for Leases" การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว บริษัทไม่สามารถบันทึกการเพิ่มขึ้นของเจ้าของได้เนื่องจากการขายทรัพย์สิน (ซึ่งถือเป็นการโอน) จนกว่าจะมีการจ่ายเงินสดหรือตั๋วเงินสำหรับส่วนแบ่งที่ได้รับ
1.4 การขายสินทรัพย์ให้ SPE (LJM1 และ LJM2) และซื้อกลับคืน ทำให้บริษัท เอนรอน จำกัด สามารถตัดบัญชีทรัพย์สินเสียออกจากงบดุล และบันทึกทรัพย์สินดี (เช่นเงินสดและตั๋วสัญญาใช้เงิน) รวมทั้งกำไรจากการขายสินทรัพย์ โดยบริษัทขายสินทรัพย์ให้ LJM และ LJM ขายคืนให้บริษัท เอนรอน จำกัด นอกจากนี้รายการที่บริษัท เอนรอน จำกัด ซื้อกลับคืนมา บริษัทขายโดยรับประกันการขาดทุนไว้ล่วงหน้า ทำให้ LJM มีกำไรเมื่อขายคืน แม้ว่าทรัพย์สินจะมีราคาตลาดที่ลดลง บริษัท เอนรอน จำกัด ถือ "การโอน" เป็น "การขาย" ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้ ทำให้บริษัทสามารถบันทึกสินทรัพย์ โดยไม่ต้องบันทึกหนี้สิน	- FASB No.140 "Accounting for Transfers and Servicing of Financial Assets and Extinguishments of Liabilities" โดยเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ การขายสินทรัพย์ของบริษัท เอนรอน จำกัดเป็นการโอนสินทรัพย์เพราะบริษัท เอนรอน จำกัดและ LJM เป็นนิติบุคคลเดียวกัน จะทำการซื้อขายสินทรัพย์และรับรู้กำไรที่เกิดขึ้นระหว่างกันไม่ได้ การบัญชีสำหรับการโอนที่ไม่ถือเป็นการขาย ผู้โอนต้องบันทึกเป็นการกู้ยืม โดยมีสินทรัพย์ที่โอนเป็นหลักประกัน

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

2. วิธีปฏิบัติทางการบัญชี (financial accounting practices)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัทเอนรอนจำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด	**มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา**
ให้ความรู้สำคัญกับรูปแบบ มากกว่าเนื้อหาสาระ ดังนี้	ให้ความสำคัญกับรูปแบบ (รายละเอียดที่กำหนดไว้ภายในมาตรฐาน)
2. วิธีปฏิบัติทาการบัญชี (financial accounting practices)"รูปแบบสำคัญกว่าเนื้อหา" **2.1 รายการหุ้นทุน ที่เกิดจาก "การประกันความเสี่ยง"** บริษัทเอนรอน จำกัด ใช้ SPE เป็นคู่สัญญาในการประกันความเสี่ยง แต่ทั้งนี้การประกันความเสี่ยงดังกล่าวไม่สามารถถือเป็นการประกันความเสี่ยงในเนื้อหาทางเศรษฐกิจที่แท้จริงได้ เพราะแหล่งสำคัญของการชำระภาระผูกพันตามสัญญาการประกันความเสี่ยงมาจากหุ้นของบริษัท เอนรอน จำกัด LJM1 โดย LJM Swap Sub เข้าทำสัญญา Put option กับบริษัท เอนรอน จำกัด เพื่อรับประกันความเสี่ยงในหุ้นของบริษัท เอนรอน จำกัด ใน Rhythums บริษัท เอนรอน จำกัด ใช้ embedded value หุ้นของตนเองเพื่อหักกลบกับการลดลงในมูลค่าของเงินทุนที่ตนมี โดยการ "ประกันความเสี่ยงทางการบัญชี" กับ Raptors ว่าถ้ามูลค่าเงินลงทุนที่บริษัท เอนรอน จำกัด ถือไว้ลดลง มูลค่าจากการประกันความเสี่ยงที่สัมพันธ์กันจะเพิ่มขึ้นด้วยจำนวนเงินที่เท่ากัน ดังนั้นมูลค่าหุ้นที่ลดลงในงบกำไรขาดทุนแต่ละงวดจะถูกหักกลบโดยการเพิ่มขึ้นของกำไรจากการประกันความเสี่ยง ผลที่แท้จริงคือ บริษัท เอนรอน จำกัด ประกันความเสี่ยงกับหุ้นของตนเอง	พื้นฐานทางการบัญชี เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ซึ่งบริษัท เอนรอน จำกัด ปิดบังเนื้อหาความเป็นจริงทางเศรษฐกิจโดยพยายามใช้รูปแบบตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด กิจการไม่ควรรับรู้กำไรที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นในราคาหุ้นของตนเองไว้ในงบกำไรขาดทุน บริษัทไม่ควรบันทึกการเพิ่มส่วนของผู้ถือหุ้น จนกว่าจะมีการจ่ายเงินส่วนเกินมูลค่าหุ้นนั้น

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

3. วิธีปฏิบัติทางการบัญชี (financial accounting practices)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัทเอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด	**มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา**
2.2 การรับรู้รายได้ บริษัท เอนรอน จำกัดรับรู้กำไรหรือขาดทุนของ JEDI ที่เกิดจากการเพิ่มมูลค่าหุ้นของตนเองด้วยวิธีส่วนได้เสีย (JEDI เป็น Investment fund) โดยบันทึกรายได้จากการทำสัญญาระยะยาวที่ซึ่งมีมูลค่าตามที่ตกลงกันในรูปแบบของการเพิ่มมูลค่าทางการตลาด "mark-to-market" บริษัท อนรอน จำกัดบันทึกกำไรจากการเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นของตนเองสูงขึ้นใน JEDI (JEDI ถือหุ้นบริษัทเอนรอน จำกัด 12 ล้านหุ้น) ต่อมาหุ้นของบริษัท เอนรอน จำกัดที่ JEDI ถือมีมูลค่าลดลง แต่บริษัท เอนรอน จำกัดไม่รับรู้ส่วนแบ่งในขาดทุนนั้น บริษัท เอนรอน จำกัดขายหุ้นหรือสัญญาที่จะได้รับหุ้นของบริษัทเอนรอน จำกัดให้กับ SPE ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการประกันความเสี่ยงจากการลงทุนของตนเอง	- FASB Concept Statement No.5 "Recognition and Measurement in Financial Statements of business Enterprises" ไม่ควรรับรู้รายได้จนกว่า 1) เกิดขึ้นจริงแน่นอนแล้ว (realized) หรือ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับ (realizable) 2) ได้รับเป็นเงิน (earned) ซึ่งกองทุน(Investment fund) จะบันทึกสินทรัพย์ด้วยมูลค่ายุติธรรม และรับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมในงบกำไรขาดทุน - APB NO.18 กำหนดให้ใช้วิธีส่วนได้เสียเมื่อบริษัท มีสัดส่วนการถือหุ้นที่สามารถออกเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่าง ร้อยละ 20 ถึงร้อยละ 50 จากการบันทึกบัญชีเงินงทุนเริ่มแรกด้วยราคาทุนและปรับปรุงด้วยกำไรหรือขาดทุนของกิจการที่ลงทุนภายหลัง ตามสัดส่วนที่ผู้ลงทุนมีสิทธิ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

3. การเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี (accounting disclosures)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัทเอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัท เอนรอน จำกัด	มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา
ให้ความรู้สำคัญกับรูปแบบ มากกว่าเนื้อหาสาระ ดังนี้	ให้ความสำคัญกับรูปแบบ (รายละเอียดที่กำหนดไว้ภายในมาตรฐาน)
3. การเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี (accounting disclosures) รายงานทางการเงินของบริษัท เอนรอน จำกัด มีความซับซ้อนยากต่อความเข้าใจเกี่ยวกับ **3.1 การไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดและรายการระหว่างบริษัท หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง** เกี่ยวกับ SPE ทั้ง 3 แห่ง ซึ่งกำไรระหว่างกันทุกรายการถือว่าไม่ใช่กำไรที่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากถือว่า SPE ทั้ง 3 แห่ง เป็นนิติบุคคลเดียวกันกับบริษัท เอนรอน จำกัด หลีกเลี่ยงการเปิดเผยส่วนได้เสียทางการเงิน และลดความสำคัญของรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง บิดเบือนเนื้อหาความเป็นจริง ไม่ได้สื่อสารให้เห็นถึงเนื้อหาที่แท้จริงของ รายการอย่างชัดเจนและสมบูรณ์ รวมทั้งไม่ได้เปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง	- FASB No.5 "Accounting for Contingencies" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยข้อมูลตามปกติและเปิดเผยถึงความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น ถึงแม้ว่าจะสูญเสียเพียงเล็กน้อยก็ตาม - FASB Interpretation No.34 "Capitalization of Interest Costs" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยเกี่ยวกับการเป็นหนี้ในการค้ำประกันทางอ้อม - FASB No.47 " Disclosure of Long - Term Obligation" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยถึงข้อตกลงในระยะยาวที่ไม่ได้บันทึกไว้ - FASB No.107 "Disclosure About Fair Value of Financial Instrument" รายงานงบการเงินนั้นต้องเปิดเผยถึงมูลค่ายุติธรรมในเครื่องมือทางการเงิน รวมถึงมูลค่ายุติธรรมในสัญญา ข้อผูกมัด commitments, letters of credit การค้ำประกันทางการเงิน financial guarantees, หนี้สิน

ตารางที่ 7 (ต่อ) ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา

3. การเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี (accounting disclosures)

ตารางสรุปปัญหาวิธีการทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัทเอนรอน จำกัด ตามมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา	
ปัญหาวิธีการบัญชีของบริษัทเอนรอน จำกัด	**มาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา**
3.2 การไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง บริษัท เอนรอน จำกัด ไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ นาย Kopper กับ JEDI และ Chewco, นาย Fastow กับ LJM และไม่เปิดเผยความสัมพันธ์ที่บริษัท เอนรอนจำกัด กับ SPE ทั้ง 3 แห่ง (บริษัทเอนรอน จำกัด ลงทุนและค้ำประกันทางอ้อมใน SPE ทั้ง 3 แห่ง	- FASB No.133 "Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities" รายงานต้องบอกถึงสิ่งที่ได้มาหรือสัญญาข้อตกลงทางการค้าที่เปิดเผยด้วยมูลค่ายุติธรรม - FASB No.140 "Accounting for Transfers and Servicing of Financial Assets and Extinguishments of Liabilities-A Replacement of FASB Statement No.12" ในเรื่องการขายสินทรัพย์ต้องเปิดเผยถึงข้อมูลเกี่ยวกับการขาย นอกจากนั้นยังต้องเปิดเผยถึงกลุ่มรายการค้า ดังนี้ - กลุ่มบริษัทในเครือ ในด้านการลงทุนที่ใช้วิธีการบัญชีด้วยวิธีส่วนได้เสีย - การบริหารงานของบริษัท (รวมทั้งบุคคลฝ่ายบริหาร, คณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ the board of directors, the chief executive officer, chief operating officer, chief financial officer - ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ถ้ามีส่วนในการควบคุมหรือมีอิทธิพลในการบริหารจัดการด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved